

İYONLAŞTIRICI RADYASYON VE RADYONÜKLİT KULLANILARAK SUNULAN SAĞLIK HİZMETLERİ HAKKINDA YÖNETMELİK

Cumhurbaşkanı Kararının Tarihi : 12/4/2023 Sayısı : 7077
Yayımlandığı Resmî Gazetenin Tarihi : 13/4/2023 Sayısı : 32162

BİRİNCİ BÖLÜM Başlangıç Hükümleri

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin amacı; sağlık hizmeti sunumu kapsamında iyonlaştırıcı radyasyon ve radyonüklit kullanılarak tetkik, teşhis ve tedavi amaçlı uygulanan radyoloji, nükleer tıp, radyasyon onkolojisi hizmetleri ile ağız, diş ve çene radyolojisi hizmetlerinin sunulduğu binaların vasıflarını, iyonlaştırıcı radyasyon kaynağı nedeni ile ışınlanmalara karşı hastalar ve çalışan güvenliğine ilişkin usul ve esasları ve iyonlaştırıcı radyasyon ve radyonüklit kullanılarak yürütülen faaliyetlerde çalışan personele verilecek sağlık iznini belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Yönetmelik, iyonlaştırıcı radyasyon ve radyonüklit kullanılarak sağlık hizmeti sunan sağlık kurum ve kuruluşları ile buralardan sağlık hizmeti alan kişileri ve buralarda görev yapan personeli kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Yönetmelik, 19/4/1937 tarihli ve 3153 sayılı Radyoloji, Radyom ve Elektrikle Tedavi ve Diğer Fizyoterapi Müesseseleri Hakkında Kanunun 3 üncü maddesi, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 2 nci ve 103 üncü maddeleri ile 7/5/1987 tarihli ve 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununun ek 11 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 4- (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Ağız, diş ve çene radyolojisi merkezi: Sağlık kurum ve kuruluşları bünyesinde bir ağız, diş ve çene radyoloji uzmanının sorumluluğunda veya mesleğini serbest olarak icra etme yetkisine sahip ağız, diş ve çene radyoloji uzmanı tarafından tetkik ve/veya teşhis amaçlı radyoloji hizmeti sunulan ve Sağlık Bakanlığınca ruhsatlandırılan veya faaliyet izni verilen merkezleri,

b) Bakanlık: Sağlık Bakanlığını,

c) Doz sınırları: Nükleer Düzenleme Kurumu tarafından radyasyonla çalışanlar ve halk için belirlenen doz sınırlarını,

ç) Girişimsel radyolojik tetkik/tedavi: Görüntüleme amaçlı veya iyonlaştırıcı radyasyon kaynakları kullanılarak gerçekleştirilen tanısal ve tedavi amaçlı tıbbi işlemleri,

d) Gözetimli alan: Kontrollü alan olarak değerlendirilmeyen ve kişisel doz ölçümü gerektirmeyen, ancak radyasyonla çalışanların radyasyona maruz kalma potansiyelinin bulunması

nedeniyle, alandaki radyasyon seviyelerinin düzenli olarak izlenmesini gerektiren ve radyasyonla çalışanlar için ardışık beş yılın ortalaması olan yıllık doz sınırlarının 1/20' sinin aşılma olasılığı olup 3/10'unun aşılması beklenmeyen alanları,

e) İyonlaştırıcı radyasyon: Maddesel ortamdan geçerken onunla etkileşerek iyon çiftleri oluşturabilen X ışını, gama ışını gibi elektromanyetik ışınlarla, kinetik enerjileri olan yüklü parçacıklar, ağır iyonlar ve serbest nötronlar gibi tanecik karakterli ışınımları,

f) İyonlaştırıcı radyasyon kaynağı: İyonlaştırıcı radyasyon üreten veya yayan cihazlar ile radyoaktif kaynakları,

g) Kontrollü (denetimli) alan: Radyasyondan korunmayı sağlamak veya radyoaktif kirliliğin yayılmasını önlemek amacı ile özel kuralların uygulandığı, radyasyonla çalışanların kişisel doz izlemelerinin yapıldığı, giriş çıkışların kontrole tabi olduğu ve görevi gereği radyasyonla çalışanlar için ardışık beş yılın ortalaması olan yıllık doz sınırlarının 3/10'undan fazla radyasyon dozuna maruz kalabilecekleri alanları,

ğ) Lisans: Radyoloji, nükleer tıp, radyasyon onkolojisi ile ağız, diş ve çene radyolojisi merkezleri bünyesinde iyonlaştırıcı radyasyon kaynakları ile faaliyet yürütmek üzere Nükleer Düzenleme Kurumu tarafından verilen yetkiyi,

h) Merkez: Radyoloji, nükleer tıp, radyasyon onkolojisi ile ağız, diş ve çene radyolojisi merkezlerini,

1) NDK: Nükleer Düzenleme Kurumunu,

i) Nükleer tıp merkezi: Sağlık kurum ve kuruluşları bünyesinde bir nükleer tıp uzmanının sorumluluğunda veya mesleğini serbest olarak icra etme yetkisine sahip nükleer tıp uzmanı gerçek kişiler veya en az % 51 hissesi nükleer tıp uzmanına ait olan özel hukuk tüzel kişileri tarafından tetkik, teşhis ve/veya tedavi amaçlı nükleer tıp hizmeti sunulan ve Bakanlıkça ruhsatlandırılan veya faaliyet izni verilen merkezleri,

j) Radyasyon alanı: Planlanmış ışınlanmalar nedeniyle halk için belirlenen yıllık doz sınırlarının üzerinde ışınlanma olasılığı olan alanları,

k) Radyasyonla çalışan: İyonlaştırıcı radyasyon kaynaklarıyla yürütülen faaliyetlerde görevi gereği halk için belirlenen doz sınırlarının üzerinde ışınlanma olasılığı olan kişiyi,

l) Radyasyon onkolojisi hizmetleri: İyonlaştırıcı radyasyon kullanarak hastalıkların tedavisini amaçlayan, uygulanacak tedavi yöntemlerini, radyasyonun etkilerini ve tümörlerin davranışlarını inceleyen, görüntüleme işlemleri, radyoterapi, kemoradyoterapi, hormonal tedavi, eş zamanlı hedefe yönelik ilaçlar veya immunoterapi, destek tedaviler, hipertermi, klinik araştırma, kan ve kan ürünleri ışınlanmaları kapsamındaki uygulama hizmetlerini,

m) Radyasyon onkolojisi merkezi: Sağlık kurum ve kuruluşları bünyesinde bir radyasyon onkolojisi uzmanının sorumluluğunda tetkik, teşhis ve/veya tedavi amaçlı radyasyon onkolojisi hizmetleri sunulan Bakanlıkça faaliyet izni verilen merkezleri,

n) Radyasyondan korunma sorumlusu: Sağlık kurum/kuruluşlarında radyasyon uygulamasının türüne göre NDK tarafından belirlenmiş nitelikleri taşıyan, yetkilendirilen kişi veya yetkilendirilmek üzere başvuran kişi tarafından yükümlülüklerinin yerine getirilmesini teminen görevlendirilen ve NDK tarafından yetkilendirilen kişiye verilen yetki kapsamında uygun görülen kişiyi,

o) Radyofarmasötik: Yapısında radyonüklit ve hedefleyici molekül içeren ve nükleer tıp uygulamalarında tanısal görüntüleme ve tedavi amacıyla kullanılan kimyasal bileşiği,

ö) Radyoloji hizmetleri: İnsan vücudunun belirli bir kesiminin ya da tümünün tıbbi amaçlı görüntülerinin elektriksel, sonik veya iyonlaştırıcı radyasyon gibi birbirinden farklı yöntemlerle elde edilmesiyle normal fizyolojik durumlarının veya mevcut hastalıkların ortaya çıkarıldığı, belirli durumlarda yapılan girişimsel tıbbi işlemlerle hastalıkların tanı ve tedavisinin yapıldığı hizmetleri,

p) Radyoloji merkezi: Sağlık kurum ve kuruluşları bünyesinde bir radyoloji uzmanının sorumluluğunda veya mesleğini serbest olarak icra etme yetkisine sahip radyoloji uzmanı gerçek kişiler veya en az % 51 hissesi radyoloji uzmanına ait olan özel hukuk tüzel kişileri tarafından tetkik, teşhis ve/veya tedavi amaçlı radyoloji hizmeti sunulan ve Bakanlıkça ruhsatlandırılan veya faaliyet izni verilen merkezleri,

r) Radyonüklit: Doğal veya nükleer reaksiyon ürünü elementlerin radyoaktif formunu,

s) Radyonüklit tedavi: Nükleer tıp merkezinde tedavi amaçlı kullanılan alfa, beta veya gama ışını yayan radyonüklitlerin hastalara intravenöz, oral veya diğer yollar ile verilmesi işlemini,

ş) Sağlık izni: 3153 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesi ile 657 sayılı Kanunun 103 üncü maddesi kapsamında iyonlaştırıcı radyasyon kaynakları ile çalışanlara verilecek izni, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Bina Durumu, Fiziki Şartlar ve Güvenlik

Bina durumu ve fiziki şartlar

MADDE 5- (1) İyonlaştırıcı radyasyon kaynakları ile faaliyetlerin yürütüleceği alanlar, ilgili mevzuata uygun olarak yapı kullanım izni alınmış binalarda açılır.

(2) NDK mevzuatı kapsamında birinci grup radyasyon uygulamaları ile ikinci grup radyasyon uygulamalarının yürütüleceği merkezler okul, kreş, mesken ve benzeri yerlere bitişik olamaz.

(3) İyonlaştırıcı radyasyon kaynakları ile faaliyetlerin yürütüleceği alanların mekânsal tasarımı, teknik hususlar ve uygunluk ölçütleri radyasyondan korunma açısından NDK mevzuatı kapsamında düzenlenir.

(4) İyonlaştırıcı radyasyon kaynaklarının bulunduğu odaların boyutları, ortama saçılan radyasyon dozu ve zırlama gerektiren duvarlarda zırh kalınlığı dikkate alınarak radyasyondan korunma ve radyasyon güvenliğinin optimizasyonu sağlanacak şekilde tasarlanır.

(5) İyonlaştırıcı radyasyon kaynaklarının bulunduğu alanlara giriş ve çıkışlar kontrollü şekilde sağlanır.

(6) Radyasyon alanlarının girişlerinde ve radyasyon alanlarında, uygun radyasyon uyarı işaretleri bulundurulur.

(7) Tüm oda veya alanlara ait kapılarda, söz konusu oda veya alanın ne amaçla kullanıldığını belirten tabela bulundurulur.

(8) İyonlaştırıcı radyasyon kaynaklarının bulunduğu odalar, başka bir amaç için kullanılamaz.

(9) İyonlaştırıcı radyasyon kaynağının bulunduğu kontrollü alanlardan fiziki olarak ayrılmış alanlar, kontrollü alan kapsamında yer almaz.

(10) Kumanda odası, iyonlaştırıcı radyasyon kaynağının bulunduğu oda ile bağlantılı olacak ve görsel takibi sağlayacak şekilde düzenlenir.

(11) Radyoloji ve nükleer tıp uygulamalarında kumanda ünitesinin iyonlaştırıcı radyasyon kaynağının bulunduğu odanın içinde olması durumunda, görsel takibi sağlayacak radyasyon zırhlanması yapılmış olması ve sabit veya hareketli kurşun camlı paravan bulunması gerekir.

(12) Merkez, giriş katta değilse binada hastanın tekerlekli sandalye ve sedye ile taşınmasını sağlayacak şekilde ilgili mevzuata uygun asansör, platform veya lift sistemi bulunması gerekir.

(13) Merkezde, engelli kullanımına uygun lavabo ve tuvalet bulundurulur, engellilerin giriş ve çıkışını zorlaştırmayacak ve tekerlekli sandalye geçişini engellemeyecek şekilde düzenleme yapılır.

(14) Merkezde, hizmet alanlarının tüm kapılarının, acil durumda çıkışa engel olmayacak şekilde otomatik kayar kapı veya dışarı doğru açılabilen kapılar olması sağlanır.

(15) Radyoloji merkezleri, radyasyon alanlarında aşağıdaki fiziki kriterleri sağlamak zorundadır:

a) Bilgisayarlı tomografi, mamografi, tomosentez, kemik-mineral dansitometresi, sabit/mobil röntgen, anjiyografi, sabit/mobil skopi, floroskopi cihazları ile ERCP ve ESWL işlemlerinin her biri için ayrı birim oluşturulur.

b) Bilgisayarlı tomografi biriminde, cihaz odası ve kumanda odası bulunur, ancak bu birimde yer alan kumanda odası, cihaz odası içerisinde yer almaz.

c) Anjiyografi ve floroskopi birimlerinde, cihaz odası ve kumanda odası bulunur.

ç) İyonlaştırıcı radyasyon kaynağının bulunduğu alanda cihazın X-ışını tüpü, birincil ışın kapıya ve çalışana yönlendirilmeyecek şekilde yerleştirilir.

d) Bilgisayarlı tomografi, mamografi, kemik-mineral dansitometre, sabit röntgen, sabit skopi ve floroskopi cihaz odalarına bağlantılı veya yakın konumda hasta mahremiyetine uygun en az iki adet, kilitlenen ve dışarı doğru açılan kapılara sahip uygun giyinme kabini bulunur, buralardan cihaz odalarına giriş ve çıkışların kontrollü olması ve aynı anda yalnızca bir kabinden cihaz odasına girişin yapılması sağlanır.

e) Girişimsel radyolojik işlem sonrası cihaz odasına yakın bir gözlem odası bulunur.

f) Radyolojik tetkiklerin raporlama işlemlerinin yapılması için radyasyon alanı dışında uygun raporlama odası/odaları oluşturulur.

g) Merkezde bitişik alanlarda kullanılan iyonlaştırıcı radyasyon kaynaklarının kumanda ünitesi ortak kumanda odasında bulunabilir.

ğ) İyonlaştırıcı radyasyon kaynaklarının bulunduğu alanlara hastalar ve radyasyonla çalışanlar dışındaki kişilerin yalnızca tek kapıdan giriş ve çıkışına izin verilir.

h) Cihaz odası içerisinde kumanda ünitesine, hasta giyinme kabinlerine ve varsa film/banyo odasına geçiş kapılarının bulunmasına izin verilir.

ı) Cihaz odası içinde birden fazla cihaz bulunmaz.

(16) Nükleer tıp merkezleri, radyasyon alanlarında aşağıdaki fiziki kriterleri sağlamak zorundadır:

a) Nükleer tıp merkezlerinde her bir uygulama türüne göre ayrı alanlar oluşturulur.

b) Nükleer tıp merkezlerinde görüntüleme cihazları için kumanda odası bulunur. Gama Kamera ve SPECT cihazlarında kumanda ünitesi ve cihaz aynı oda içerisinde bulunabilir.

c) Radyofarmasötiklerin hazırlandığı sıcak odada, genel havalandırma sisteminden bağımsız olarak havalandırması bulunan egzoz sistemine sahip çeker ocak, tezgâh, zırlı çöp kutusu ve dirseksiz lavabo bulunur.

ç) Hastalar için radyofarmasötik enjeksiyonunun uygulandığı, içerisinde lavabo ve uygulama koltuğu olan tek kişilik enjeksiyon odası bulunur.

d) Nükleer tıp merkezleri içerisinde yer alan bilgisayarlı tomografi, MR ve efor cihazları nükleer tıp hizmeti alan hastalar dışında başka hastalar için kullanılamaz.

e) Nükleer tıp ünitelerinde bulunan tüm lavabo giderleri sürekli akışı sağlayacak dirseksiz (T) bağlantı ile yapılır.

f) Radyoaktif katı atıklar tahliye edilmeden önce bu atıkların geçici olarak beklemesi için radyoaktif atık biriktirme kapları bulunan kapısı kilitli tutulan ayrı bir oda bulunur. Radyoaktif katı atık odasının ortak kullanımında NDK'den uygun görüş alınır.

g) Radyoaktif hastanın hasta kabul bölümüne yaklaşmasını engelleyecek şekilde düzenleme yapılır ve radyoaktif hasta ile hasta kabul bölümünde görevli personel arasında uzaktan iletişim sağlayacak mikrofonlu yanıt sistemi kurulur.

ğ) Radyasyonla çalışanlar için dinlenme ve giyinme odası ile genel poliklinik odası özelliklerinde nükleer tıp uzmanı çalışma odası bulunur. Yataklı radyonüklit tedavi ünitelerinde ayrıca nöbetçi personel odası bulunur. Söz konusu odalar radyasyon alanı dışında olacak şekilde planlanır.

h) Radyoaktif madde verilmemiş hastalar ve refakatçiler için radyasyona maruz kalmayacak şekilde bekleme alanı bulunur. Bekleme alanı, sedye ve tekerlekli sandalye parkına kolay ulaşılabilir ve dolaşımı engellemeyecek şekilde tasarlanır. Bekleme alanında rahat görülebilecek konumda sıra takip sistemi bulunur.

ı) Merkezdeki radyasyon alanında bulunan çalışma yüzeyleri ve tüm zeminler kolay temizlenebilen, emici olmayan ve pürüzsüz malzemelerle kaplanır.

(17) Radyasyon onkolojisi merkezleri, radyasyon alanlarında aşağıdaki fiziki kriterleri sağlamak zorundadır:

a) İyonlaştırıcı radyasyon kaynağının bulunduğu alanın içinde, dışında ve giriş kapısı üstünde radyasyon üretiminin açık veya kapalı olduğunu gösteren radyasyon uyarı ışıkları bulundurulur.

b) Radyoaktif kaynak içeren uygulamalarda, radyoaktif kaynakların güvenlik ve emniyetinin sağlanması için gerekli önlemler alınır.

c) Radyasyon onkolojisi merkezlerinde tedavi cihazları için ayrı bir kumanda odası bulunur ve cihaz odası içerisinde kumanda ünitesi yer almaz. Kör nokta kalmaksızın, şaşırtma koridoru dâhil tedavi odasının tamamının görüntülenebilmesi için yeterli sayıda kapalı devre televizyon sistemi bulunur.

ç) İyonlaştırıcı radyasyon kaynağının bulunduğu alanda, tedavi esnasında kapının açılması durumunda radyasyon üretimini durduracak devre kesici sisteminin bulunması ve kapının açılması ile radyasyon üretiminin durdurulması durumunda radyasyon üretiminin sadece kumanda ünitesinden tekrar başlatılabilir olması sağlanır.

d) Lineer hızlandırıcı, siber bıçağı, tomoterapi cihazlarının bulunduğu alanda şaşırtma koridoru bulunur. Şaşırtma koridoru, sedye ve tekerlekli sandalye dolaşımını engellemeyecek şekilde tasarlanır.

e) Enerjisi 10 MV'nin üzerinde olan lineer hızlandırıcı cihazlarının bulunduğu alanların kapısı, oluşan nötronları durdurma özelliğine sahip parafin, polietilen gibi malzemeler ile kaplanır.

f) İyonlaştırıcı radyasyon kaynağının bulunduğu alanda ortamdaki ozon seviyesinin izin verilen seviyelere indirilmesini sağlayacak uygun havalandırma sistemi kurulur.

g) İyonlaştırıcı radyasyon kaynağının bulunduğu alanda, acil durumlarda radyasyon üretimini tamamen kapalı duruma geçirecek acil durum durdurma düğmesi bulundurulur.

ğ) Radyoaktif kaynak içeren uygulamalarda, elektrik kesintileri ve arızaları durumunda radyoaktif kaynakları güvenli ve emniyetli konumuna alan otomatik sistemlerin bulunması sağlanır.

(18) Ağız, diş ve çene radyoloji merkezleri radyasyon alanlarında aşağıdaki fiziki kriterleri sağlamak zorundadır:

a) Volumetrik diş tomografisi ve panoramik röntgen için ayrı ayrı birim oluşturulur. Bu birimlerde cihaz odası ve kumanda ünitesi bulunur.

b) İyonlaştırıcı radyasyon kaynağının bulunduğu alanda cihazın X-ışını tüpü, birincil ışın kapıya ve çalışana yönlendirilmeyecek şekilde yerleştirilir.

(19) Merkezlerin radyasyon alanına ilişkin fiziki şartlar ile Bakanlıkça teknolojik gelişmeler sonucunda kullanımına izin verilen ve bu Yönetmelikte yer almayan iyonlaştırıcı radyasyon kaynaklarına ait fiziki şartlar, ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak sağlanır.

Güvenlik

MADDE 6- (1) Radyasyondan korunmanın, radyasyon güvenliğinin ve radyoaktif kaynakların emniyetinin teminine ilişkin NDK tarafından yayımlanan mevzuat kapsamında radyasyon uygulamaları yürütülür. Bu kapsamda NDK tarafından uygun bulunan radyasyondan korunma programının uygulanması sağlanır.

(2) Radyasyonla çalışanlar, hastalar ve refakatçiler için radyasyondan korunmaya yönelik ilgili mevzuat kapsamındaki gerekli tedbirler alınır.

(3) Radyasyondan korunmayı sağlamak üzere uygulamanın niteliğine göre koruyucu giysi ve teçhizatın eksiksiz olarak bulundurulması, uygun şartlarda muhafaza edilmesi ve kullanılması sağlanır.

(4) Girişimsel radyoloji uygulamalarında görev alan radyasyonla çalışanların, maruz kalacakları radyasyon dozunu sınırlayacak ilave radyasyondan koruyucu kişisel donanımlar kullanılır.

(5) Nükleer tıp ve radyasyon onkolojisi merkezlerinde, uygun özelliklere sahip, geçerli kalibrasyon sertifikası olan radyasyon ölçüm cihazları ile radyasyon alanlarında ve bu alanların bitişik alanlarında radyasyon ölçümlerinin yapılması, ölçüm sonuçlarının kayıt altına alınması ve radyasyon ölçüm cihazlarının kalibrasyonlarının belirlenen periyotlarda ilgili mevzuat kapsamında yaptırılması sağlanır.

(6) Merkezde;

a) Radyoaktif madde ve benzeri yaralanmalar için tıbbi önlemler alınır.

b) İlk yardım seti ve yangın tehlikesine karşı yangın söndürücü ile alev söndürme örtüsü gibi güvenlik donanımı bulundurulur.

c) Radyasyonla çalışanlara uygulama kapsamındaki potansiyel tehlikeler ile güvenli çekim teknikleri hususunda eğitim verilir ve bu eğitimler kayıt altına alınır.

ç) Oluşabilecek tehlike ve riskler hakkında giriş kapısı, cihaz, donanım veya aygıt üzerine ulusal veya uluslararası kabul gören simgeler kullanılarak işaretleme veya etiketleme yapılır.

d) Uygun sıklıkta hava değişiminin sağlanması amacıyla ilgili mevzuata uygun havalandırma sistemi kurulur.

e) Giriş ve çıkış noktaları ile yangın çıkışları ilgili mevzuata uygun şekilde işaretlenir.

f) Tıbbi amaçlı iyonlaştırıcı radyasyon kaynaklarının teslim alınması, bulundurulması, kullanılması, radyoaktif madde kullanımından oluşan atıkların yönetimi ve X-ışını tüpü kullanımından oluşan atıkların bertaraf edilmesi ile radyasyon tesislerine ve radyasyon uygulamalarına ilişkin yetkilendirmeler, radyasyon güvenliği, radyoaktif kaynakların emniyeti, radyoaktif maddelerin taşınması ve radyasyon acil durumlarının yönetimi hakkında ilgili mevzuat doğrultusunda idari ve teknik düzenlemeler yerine getirilir.

g) Hamilelik şüphesi olan, hamile veya emziren personelin çalışma koşulları; embriyonun, fetüsün veya emzirilen çocuğun radyasyondan korunmasını sağlayacak ve halk için belirlenen doz sınırlarına uyulacak şekilde yeniden düzenlenir. Çalışma koşulları hamilelik şüphesi olan ve hamile personel için hamileliğin geri kalan süresinde radyasyon alanlarında çalışmayacak şekilde, emzirme döneminde olan personel için radyoaktif kirlilik riski bulunan radyasyon alanlarında çalışmayacak şekilde düzenlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İyonlaştırıcı Radyasyon Kaynakları ve Radyonüklit ile Çalışanların Çalışma Esasları ve Sağlık İzni

İyonlaştırıcı radyasyon kaynakları ve radyonüklit ile çalışanların çalışma esasları

MADDE 7- (1) Sadece iyonlaştırıcı radyasyonla teşhis, tedavi veya araştırmanın yapıldığı yerler ile bu iş veya işlemlerde çalışan personelin haftalık çalışma süresi 35 saattir. Bu çalışanların, kontrollü alanlarda kişisel koruyucu ekipman ve dozimetre kullanması zorunludur.

(2) Radyasyonla çalışacakların, işe başlamadan önce ve işe başladıktan sonraki yıllık sağlık kontrolleri, bu Yönetmeliğin eki EK-1’de yer alan “Radyasyonla Çalışacaklar/Çalışanlar İçin Sağlık Raporu Formu” kullanılarak ilgili sağlık kurum ve kuruluşu tarafından yaptırılır.

(3) Radyasyonla çalışanların çalışma şekli, birinci fıkrada belirtilen çalışma süresini aşmamak kaydıyla, hizmetin etkinlik ve sürekliliğinin sağlanması bakımından vardiya veya nöbet şeklinde düzenlenebilir.

Sağlık izni

MADDE 8- (1) Sadece iyonlaştırıcı radyasyon kaynakları ve radyonüklitlerin kullanıldığı kontrollü alanlarda çalışanlara yıllık izinlerine ilaveten sağlık izni verilir. Radyasyonla çalışanlara verilecek sağlık izni süresi, bu çalışanların bir takvim yılı içerisinde kontrollü alanlarda fiilen çalıştığı süreler dikkate alınarak bu Yönetmeliğin eki EK-2’de yer alan “Sağlık İzni Tablosu”nda belirtilen çalışma süresine göre belirlenir.

(2) Mobil röntgen veya skopi gibi hareketli cihazları kullanan radyasyonla çalışanlara verilecek sağlık izni süresi, bu çalışanların bir takvim yılı içerisinde kontrollü alanlarda fiilen

çalıştığı süreler dikkate alınarak bu Yönetmeliğin eki EK-2’de yer alan “Sağlık İzni Tablosu”nda belirtilen çalışma süresine göre belirlenir.

(3) Kontrollü alanlarda radyasyonla çalışanların maruz kaldıkları dozların, doz sınırlarını aşması hâlinde bu çalışanlar için sağlık kurum ve kuruluşu tarafından sağlık izni hemen kullanılır.

(4) Sağlık izni bölünemez, yıl geçişlerinde üst üste kullanılamaz ve diğer yıla aktarılamaz.

(5) Kontrollü alanlarda radyasyonla çalışanlara verilecek sağlık izni süresi hesaplanırken doğum, ölüm, evlilik ve yıllık izin ile geçirilen süreler, çalışma süresine dahil edilmez.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Denetim ve yaptırım

MADDE 9- (1) Merkezlerin faaliyete esas denetimlerinde, bu Yönetmeliğin 5 inci ve 6 ncı maddelerinde yer alan hükümlere aykırılık tespit edilmesi hâlinde, 3359 sayılı Kanunun ek 11 inci maddesi hükümleri uygulanır.

Hüküm bulunmayan hâller

MADDE 10- (1) Bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan hâllerde, iyonlaştırıcı radyasyon kullanılarak sunulan sağlık hizmetlerinin planlanması ile bu hizmetlerin sunulduğu sağlık kurum ve kuruluşlarının faaliyetleri, standartları ve denetlenmesine ilişkin hususlarda ilgili mevzuat hükümleri uygulanır.

(2) Mesleğini serbest olarak icra etmeye yetkili radyoloji, nükleer tıp ve ağız, diş ve çene radyolojisi uzmanları tarafından açılan merkezlerle ilgili hüküm bulunmayan hâllerde, ayakta teşhis ve tedavi yapılan özel sağlık kuruluşlarının tabi olduğu mevzuat ve ilgili diğer mevzuat hükümleri uygulanır.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 11- (1) 25/4/2022 tarihli ve 5530 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe konulan İyonlaştırıcı Radyasyon ve Radyonüklit Kullanılarak Sunulan Sağlık Hizmetleri Hakkında Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

Uyum sağlanması

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla faal hâlde bulunan merkezlerin radyasyon alanları, bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş yıl içinde bu Yönetmelikte yer alan hükümlere uyumlu hâle getirilir.

(2) Bu Yönetmeliğin 5 inci maddesinin 14 üncü fıkrası, bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla faal halde bulunan mevcut merkezler için uygulanmaz.

Yürürlük

MADDE 12- (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 13- (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Sağlık Bakanı yürütür.

**RADYASYONLA ÇALIŞACAKLAR/ÇALIŞANLAR İÇİN
SAĞLIK RAPORU FORMU**

ÇALIŞAN BİLGİLERİ				
ADI SOYADI	T.C. KİMLİK NO	KURUM SİCİL NO	CİNSİYETİ	
			ERKEK	KADIN
Çalıştığı/Çalışacağı Kurum :				
Çalıştığı/Çalışacağı Kurumdaki Unvanı ve Görevi:				
Radyasyona Maruz Kalma (Birden fazla işaretlenebilir)	X-ışınlarına dışarıdan maruziyet (Röntgen cihazları, bilgisayarlı tomografi gibi cihazlarla yürütülen işler)	:		
	Radyoaktif maddeler ile doğrudan el, cilt teması (Örneğin; radyofarmasötiklerle, brakiterapi kaynakları ile işlemler gibi)	:		
	Son 1 yıllık dozimetre ölçüm toplamı (mSv)	:		
	Diğer (Açıklayınız) :			
Son bir yıl içinde kişisel dozimetri ölçümlerinde doz limit aşımı bildirildi mi?		HAYIR	EVET (Açıklayınız)	
Son bir yıl içinde radyasyon kazası geçirdiniz mi?		HAYIR	EVET (Açıklayınız)	
Son bir yıl içinde tıbbi tanı ve tedavi amacıyla radyasyona maruz kaldınız mı?		HAYIR	EVET (Açıklayınız)	
Sağlık durumunuzla ilgili aşağıdaki belirti ve bulgular var mı?				
		YOK	VAR (Açıklayınız)	
Ciltte solukluk				
Genel yorgunluk hali				
Otururken ayağa kalktığınızda baş dönmesi/göz kararması				
Sık ateşli hastalıklara yakalanma				
Kolay iyileşmeyen uzun süreli enfeksiyonlar (Örneğin; ishal, mantar enfeksiyonları gibi)				
Beklenmedik veya uzun sürede duran kanamalar (Gaitada veya idrarda gibi)				
Sık diş eti kanaması				
Ciltte morluklar				
Özellikle el sırtı başta olmak üzere radyasyona maruz kalan vücut bölgelerde kıl dökülmesi				
El cildinde bozukluklar (ciltte kalınlaşma, kılcak damarların izlenmesi, erken yaşlılık belirtileri gibi)				
Görmede bulanıklık				
Vücudunuzdaki (boyun, çene altı, koltuk altı, kasık gibi) lenf bezlerinde büyüme				
Sağlığımınla ilgili yukarıda beyan ettiğim bilgiler doğrudur.				
Çalışan/Çalışacak Kişinin Adı ve Soyadı:				
İmza :				
Tarih :				

TIBBİ DEĞERLENDİRME
(Hekim Tarafından Doldurulacaktır)

EL-CİLT BULGULARI [Kronik radyasyon maruziyetine bağlı olarak gelişebilecek]

	HAYIR	EVET (Varsa açıklama)
Telenjektazi		
Hiperkeratoz		
Atrofi		
Kıl Dökülmesi		
Tırnak Bozukluğu		

KAN VE LENFATİK SİSTEM MALİGNİTE BULGUSU [Radyasyona bağlı olarak geç dönemde gelişebilen maligniteler]

Periferik lenfadenopati		
Hepatosplenomegali		
TAM KAN SAYIMI	Lökosit Dağılımı	
Beyaz Küre Sayısı		Lenfosit %
Trombosit Sayısı		Nötrofil %
Hemoglobin Düzeyi		Monosit %
Kırmızı Küre Sayısı		Eozinofil %
Normal-Dışı hücreler		Bazofil %

KATARAKT BULGUSU (Lensin radyasyona maruziyetinden sonra 1 yıl içinde gelişmesi beklenir)

Bazal Oftalmoskopik Muayenesi Var mı?	HAYIR	Oftalmoskopik Muayene için Göz Hastalıkları Uzmanına Sevk Ediniz
	EVET	Son 1 yıl içinde yeni gelişen görme bulanıklığı var ise Göz Hastalıkları Uzmanına Sevk Ediniz

Son 1 yıl içinde ek görme bulanıklığı yok ise yıllık rutin takibine devam ediniz.

Göz Hastalıkları Uzmanı Değerlendirmesi:

Dr. Kaşe/İmza/Tarih

Bu formda adı geçen çalışanın tarafımdan sağlık değerlendirilmesi yapılmıştır:

Radyasyon kaynakları ile çalışmasında sakınca bulunmamaktadır:

Radyasyon kaynakları ile çalışmasında sakınca bulunmaktadır (Açıklayınız):

İstirahat ve diğer hususlar:

Dr. Kaşe/İmza/Tarih

Sağlık İzni Tablosu

Sıra No	Çalışma Süresi	Sağlık İzni Süresi
1	0-50 Saat	1 Gün
2	51-100 Saat	2 Gün
3	101-150 Saat	3 Gün
4	151-200 Saat	4 Gün
5	201-250 Saat	5 Gün
6	251-300 Saat	6 Gün
7	301-350 Saat	7 Gün
8	351-400 Saat	8 Gün
9	401-450 Saat	9 Gün
10	451-500 Saat	10 Gün
11	501-550 Saat	11 Gün
12	551-600 Saat	12 Gün
13	601-650 Saat	13 Gün
14	651-700 Saat	14 Gün
15	701-750 Saat	15 Gün
16	751-800 Saat	16 Gün
17	801-850 Saat	17 Gün
18	851-900 Saat	18 Gün
19	901-950 Saat	19 Gün
20	951-1000 Saat	20 Gün
21	1001-1050 Saat	21 Gün
22	1051-1100 Saat	22 Gün
23	1101-1150 Saat	23 Gün
24	1151-1200 Saat	24 Gün
25	1201-1250 Saat	25 Gün
26	1251-1300 Saat	26 Gün
27	1301-1350 Saat	27 Gün
28	1351-1400 Saat	28 Gün
29	1401-1450 Saat	29 Gün
30	1451-1500 Saat	30 Gün